

اردشیر زاهدی
واسطه ز دوند‌های شاه

اردشیر زاهدی آخرین سفیر شاه در آمریکا بود. وی ابتدا با دختر محمدرضا پهلوی از دواج کرد، اما بعد از وی جدانشد. با این حال، ارتباط وی با پدر بار برقرار ماند و به دلیل جلب اعتماد آمریکایی‌ها، نقش مهمی در برقراری ارتباط و واسطه‌گری میان شاه و سرمایه‌داران آمریکایی داشت و از این رهگذر، ثروت هنگفتی به دست آورد. او پس از شاه از ایران، کوشید برای وی از آمریکا ناگه‌نگی سیاسی بگیرد، اما موفق نشد.

مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران گزارش داد

زد و بندهای شاه بارؤسای جمهور آمریکا پس از کودتای ۲۸ مرداد

محمد اسماعیل شیخانی

info@khorasannews.com

در دوره پهلوی دوم، روابط ایران در عرصه بین‌المللی، به نسبت سال‌ها و دهه‌های پیشین، افزایش یافت، اما هر چه به اواخر حکومت ۳۷ ساله محمدرضا پهلوی نزدیک می‌شویم، کفه ترازوی روابط خارجی به سود ارتباط با آمریکا سنگین‌تر می‌شود؛ به نحوی که در سوی دیگر ترازو، ارتباط با سایر کشورها، با اختلافی معنادار، در رده پایین‌تر قرار می‌گیرد. شاید در یک قضاوت کلی بتوان این گونه عنوان کرد که پهلوی‌ها، اگر چه با حمایت انگلیسی‌ها کار خود را آغاز کردند، در میانه راه به آمریکایی‌ها روی آوردند و البته، با آنها هم کار خود را به پایان بردند. دغدغه دیرینه محمدرضا پهلوی، ابیای نقش پرطمطراق ژاندارمی در منطقه بود و متحدی بهتر از ایالات متحده آمریکا نمی‌توانست تشنگی مفرط پهلوی اول را برای دستیابی به این سراب بر طرف کند؛ شاه به معنای تام و تمام، فقط در پی تحقق یک مسئله بود؛ وابستگی کامل به ایالات متحده آمریکا؛ تا شاید از این طریق بتواند نسخه به روز شده و البته شرقی آمریکا را در ایران و منطقه خاورمیانه اجرا کند. در واقع پهلوی دوم به دنبال تحت‌الحمایه قرار دادن ایران زیر چتر و بی‌ری ایالات متحده آمریکا بود؛ یعنی همان مسئله‌ای که انگلیسی‌ها تنها ادعا و آرزویش را داشتند، اما شاه در هماهنگی کامل با آمریکا، آن را به نفع خودش و آمریکا عملی کرد. تحکیم روابط با آمریکا، به‌طور عمده از طریق ملاقات‌های دوجانبه، در قالب سفرهای شاه به پنگه دنیا محقق شد. در نوشتار حاضر، نمونه‌های مهم این سفر و همچنین، پیامدهای آن بررسی شده است.

دیدارهای شاه و آیزنهاور (۱۳۳۴، ۱۳۳۷ و ۱۳۳۷ ه‍.ش)

سفر محمدرضا پهلوی به آمریکا در دوره آیزنهاور، یک ویژگی بارز داشت و آن هم این بود که در سال‌های پس از کودتای ۲۸ مرداد اتفاق افتاد. شاه در نخستین سفرش در دوره آیزنهاور، در سال ۱۳۳۳، به مدت دوماه در آمریکا اقامت کرد. حضور در پیمان بغداد، موسوم به سنتو، مهم‌ترین باجی بود که محمدرضا در این سفر به آمریکایی‌ها داد تا امتیازات خاص خود را دریافت کند. آمریکا خودش وارد این پیمان نشد، اما بر اساس آن، کمک‌های مالی فراوان خود را نصیب محمدرضا و حکومتش کرد. شاه بار دیگر در سال ۱۳۳۴ نیز، به هم‌پیمان قدیمی خود در آمریکا سر زد؛ مهم‌ترین دستاوردی که این سفر برای وی داشت، این بود که موفق شد دل آمریکایی‌ها را برای سرمایه‌گذاری خد جی در ایران به دست آورد و در جریان دیداری که در قالب این سفر با مدیران بیش از ۴۰ موسسه اقتصادی

نکته تاریخی

● ● ●

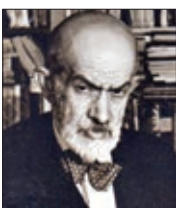
استالین واقعی به تهران آمد یا بدلی؟

«فلکس گاجاپوویچ دادایف» به موسیقی علاقه مند بود. او پس از آنکه ارتش آلمان هیتلری در سال ۱۹۴۱ به خاک اتحاد جماهیر شوروی حمله کرد، در یک ارکستر نظامی وابسته به ارتش سرخ، با موسیقی فولکلور و ملی، به نیروهای شوروی روحیه می‌داد و هنگامی که آتش جنگ به چین رسید، دادایف، باز هم برای رهایی کشورش جنگید و به شدت مجروح شد. در همان حال، خبر مرگ این سرباز شجاع را به خانواده‌اش رساندند. در آن بیمارستان، تنها تنی چند از پزشکان خبر داشتند که از آن ۷ زخمی اعزامی دو نفر زنده مانده‌اند که یکی از آن‌ها، همین دادایف بود. به همین دلیل، گواهی فوت این هفت نفر صادر شد و نام دادایف در زمره مرگ‌ان قرار گرفت؛ اما آن سرباز ۱۹ ساله، پس از مدتی سلامتی خود را دوباره به دست آورد و این بار، با هویتی دیگر به زندگی ادامه داد. او هنگامی که در سال ۱۹۴۳ به این مأموریت ویژه فراخوانده شد، چندان هم تعجب نکرد. به دادایف گفته شد که پیش از هر کاری، باید ۱۱ کیلو افزایش وزن پیدا کند و افزون بر آن، گرم‌گرا نی‌گیتی روی صورت وی انجام می‌گفت: «برای آن بین بردن آثار تفاوت سن بسیار زیاد با استالین، تلاش زیادی به خرج دادم و طوری نشان می‌دادم که بسیار پیرتر از سن واقعی‌ام به نظر بیایم».

برای رسیدن به چنین مرحله‌ای، فیلم‌های زیادی از حضور استالین در مکان‌های مختلف برای دادایف به نمایش در آمد و در این فیلم‌ها تقریباً همه اشارات و میمیک صورت و راه رفتن و صدای رهبر شوروی به وی آموزش داده شد. شغل و وظیفه دادایف به عنوان بدل استالین این بود که به جای رهبر شوروی، در شهر رفت و آمد کند و نطق‌های رادیویی بخواند یا در مراسم کسل‌کننده پشت تریبون و در جایگاه سان ورژه قرار بگیرد و در میدان سرخ، سان ببیند. او وظیفه داشت که همه نگاه‌ها را به خود معطوف کند تا دیکتاتور واقعی از خطر ترور و حمله در امان باشد. استالین وحشتی بی‌اندازه از دیسیسه‌ها و حملات احتمالی داشت.

منبع: سایت تاریخ ایرانی

روایت سعید نفیسی از وصیت‌نامه ساختگی پتر کبیر

کتاب «تاریخ ایران، سلطنت قاجار» تألیف سعید نفیسی، به بررسی بخشی از تاریخ قاجار، از سلطنت آقامحمدخان تا پایان سلطنت فتحعلی‌شاه می‌پردازد. نفیسی در دیباچه‌ای که در سال ۱۳۳۵ (ه‍.ش) بر این کتاب نوشته است، درباره برخی کم‌بینی‌ها در تاریخ می‌نویسد: «چیزی که باز مرا در این کار (نگارش کتاب) استوارتر کرد، این بود که می‌دیدم که در این روزها، گروهی به این کار دست زده و درباره برخی از ادوار تاریخ معاصر ایران بحث می‌کنند. آنچه در این زمینه نوشته‌اند، من خوانده‌ام و باید بگویم که کمتر آن حقیقتی را که درباره اسناد و مدارک معتبر جای گرفته است، در این کتاب‌ها دیده‌ام. برخی را نادانی برانگیخته و بیشتر خواسته‌اند کسی را بزرگ و کسی را کوچک کنند و کسی را بشویند و کسی را بدنام کنند. تاریخ شریف‌تر و بالاتر از آن است که به این دوستی‌ها و دشمنی‌ها آلوده شود. کاری از این زشت‌تر نیست که کسی بخواهد حق و حقیقت را بفریبد.» در فصل نخست کتاب درباره وضعیت مردم در دوره آقامحمدخان قاجار می‌خوانیم: «مردم شهرنشین و برزگران و پیشه‌وران، بازیچه حوادث و این دسته‌بندی‌ها بودند. حتی احترامی که اصناف در شهرها داشتند و دولت مرکزی از آن‌ها حساب می‌برد و در خشنود نگه داشتن ایشان می‌کوشید، در دوره انقلاب و پریشانی که پس از صوفیه در ایران روی داد، از میان رفت. به همین دلیل، اوضاع اقتصادی از آن پس رو به ویرانی گذاشت و مخصوصاً، در دوره آقامحمدخان، تجارت در ایران بسیار تنزل کرد و راه بازرگانی ایران با کشور‌های دیگر یکسره بسته شد. به واسطه لشکر کشی‌ها و زد و خوردهایی که در هر گوشه و کنار در گرفت، رفت و آمد زیان‌بار بسیار دید.» یکی از بخش‌های کتاب که توجه را جلب می‌کند، مطلبی با تیتیر «وصیت‌نامه ساختگی پتر کبیر» است که نفیسی، در شرح اصالت آن آورده است: «در قرن گذشته، در میان اسناد سیاسی که در آن زمان بسیار رواج داشته است، سند مجعولی نیز انتشار داده‌اند که آن را «وصیت‌نامه پتر کبیر» و نامود کرده‌اند و مدعی شده‌اند که پتر اول، امپراتور روسیه، در پایان زندگی، این سفارش نامه را برای جانشینان خود نوشته است؛ اما هیچ دلیل متقنی در باره این سند در دست نیست و به همین دلیل باید آن را ساختگی دانست. چون این سند در آغاز قرن نوزدهم میلادی انتشار یافته و پیش از آن ذکر ی از آن نشده است.» تصرف شهر اردبیل به دست روس‌ها با اتفاقات ناگواری همراه بود.

آغاز شده بود و این دیدار، صرفاً زمینه‌ای برای توسعه روابط فراهم کرد. اردشیر زاهدی و هوشنگ انصاری، سفیر ایران در آمریکا و همچنین، سرمایه‌دارانی چون لیلیان‌تال، راکفلر، روزولت و سیاستمدارانی چون رستو و آرمین‌مایر، در زمینه‌سازی این سفر و نیز تحکیم روابط میان ایران و آمریکا، پس از آن، جایگاه مهمی داشتند. شاه در این دیدار به آرزوی دیرینه‌اش برای ایفای نقش ژاندارمی در منطقه دست یافت و زمینه آن را نیز د‌کترین نیکسون برایش فراهم کرد که قرار بود وظایف دفاعی و امنیتی منطقه را، بر اساس سیاست دوستونی خود، به ایران وا عریستان محول کند. شاه موفق شد در قالب این سفر و آن د‌کترین، تمام نیازهای دفاعی و تسلیحاتی خود را تأمین کند؛ آمریکا متعهد شد از بالا بردن قیمت نفت ایران حمایت کند و شاه هم قبول کرد بخش عمده درآمد نفت را در مقابل اوراق قرضه طولیل‌المدت دولت آمریکا، به بانک‌های این کشور برگرداند. در این سفر بود که نیکسون، با سیاست‌های داخلی شاه مخالفتی نکرد و حتی از وی حمایت کرد. قدر مسلم این است که او هیچ مخالفتی با شیوه‌های ساواک نداشت. شاه از توصیه‌ای که نیکسون درباره مخالفان داخلی کرده بود، تشکر کرد و چشم به این داشت که روابطش با آمریکا در دوره لیندون جانسون مستحکم‌تر شود. تعمیق و تداوم حاکمیت آمریکا بر ارتش ایران و دستگاه امنیتی و اطلاعاتی کشور، به عنوان یکی از دستاوردهای این سفر، در دستور کار قرار گرفت و از سوی دیگر، در عرصه اقتصادی نیز، آمریکا امتیاز انحصار بازار ایران و همچنین چپاول مواد خام کشور مارا به دست آورد. با مداخله دولت آمریکا، کمپانی‌های آمریکایی با افزایش تولید و خرید نفت ایران موافقت کردند، اما تحویل جنگ افزارهای آمریکایی، به ویژه هواپیمای مدرن، به علت مخالفت کنگره، با بن‌بست روبه‌رو شد. با وجود این، در نهایت، شاه موفق شد با حمایت دوستان قدیمی‌اش در آمریکا و همچنین موافقت نهایی لیندون جانسون، دولت او را متقاعد به فروش دواسکادران هواپیمای اف۴۰ و جنگ افزارهای دیگر، تحت شرایطی خاص کند؛ تمام این‌ها برای این بود که محمدرضا نامهربانی‌های به زعم خودش کندی را فراموش و باج بیشتری از جانسون برای حمایت از خود، در بُعد داخلی دریافت کند، اما محمدرضا می‌دانست که جانسون نیز در نهایت دموکرات است!

روابط‌های شاه و کاتر (۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ ه‍.ش) آبان ماه سال ۱۳۵۶، جزو آخرین دفعاتی بود که شاه به آمریکا سفر می‌کرد تا با کاتر دیدار کند. شاه طی ۲۷ سال پیش از آن، ۲۹ بار به‌طور رسمی و غیر رسمی به آمریکا سفر و با ۷ رئیس‌جمهور پیشین آمریکا، به دفعات ملاقات کرده بود. آنچه اهمیت داشت این بود که سفر یادشده، در آستانه انقلاب ایران انجام می‌شد، اما در تمامی این سفرها، کاتر همواره شاه را از ادامه و اگذاری سلاح از سوی آمریکا به ایران مطمئن می‌کرد و از سوی دیگر، معتقد بود که وی توان این را دارد که از پس مشکلات داخلی کشورش برآید و در واقع نسبت به توانمندی او بسیار خوش‌بین بود. سران دو کشور، در مذاکرات خود، از پیوندهای ناگسستگی بین دو کشور و اتحاد نظامی آمریکا و ایران سخن گفتند. شاه قول داد در اجلاس آینده اوپک، از افزایش بیشتر قیمت نفت جلوگیری کند و کاتر نیز وعده داد برنامه ر سال سفارش‌های ۱۲ میلیاردی تسلیحاتی ایران، با مشورت کنگره، ادامه یابد.

۷۲ میلیون تومان وام

شرکت آبادار زمین کن الهیه (سهای نام)

سر وشت

فروش نقد و اقساط
محل احداث پروژه ها: منطقه نوبن الهیه
بازدید ساعت ۱۲ الی ۱۳

مساحت واحدهای مسکونی
۱۲۴ تا ۱۴۲ متر مربع

مساحت واحدهای تجاری
۱۵ تا ۶۳ متر مربع

فروش و نقد و اقساط

محل احداث پروژه ها: منطقه نوبن الهیه

بازدید ساعت ۱۲ الی ۱۳

۷۲ میلیون تومان وام

شرکت آبادار زمین کن الهیه (سهای نام)

سر وشت

فروش نقد و اقساط

محل احداث پروژه ها: منطقه نوبن الهیه

بازدید ساعت ۱۲ الی ۱۳

مساحت واحدهای مسکونی
۱۲۴ تا ۱۴۲ متر مربع

مساحت واحدهای تجاری
۱۵ تا ۶۳ متر مربع

فروش و نقد و اقساط

محل احداث پروژه ها: منطقه نوبن الهیه

بازدید ساعت ۱۲ الی ۱۳

دفتر فروش: مشهد، بزرگراه میثاق، بلوار الهیه، نبش الهیه ۲۰

تلفن: ۰۹۱۵۰۰۳۰۷۶۷-۳۵۲۴۰۰۵۰-۳۵۲۴۰۰۴۰-۳۵۲۴۰۰۵۱

دفتر فروش: مشهد- بزرگراه میثاق- بلوار الهیه، نبش الهیه ۲۰

تلفن: ۰۹۱۵۰۰۳۰۷۶۷-۳۵۲۴۰۰۵۰-۳۵۲۴۰۰۴۰-۳۵۲۴۰۰۵۱

آدرس مجتمع های تجاری اقدسیه: بزرگراه میثاق - حاشیه خیابان اقدسیه- بین اقدسیه ۲۲ و ۲۴

سرمایه گذاری مطمئن در یکی از بهترین مناطق تجاری الهیه

* واحد های تجاری حدود ۵۰ متر مربع (ارتفاع سقف ۵ متر) - واحد های اداری حدود ۷۰ متر مربع *

QR Code

https://t.me/elahieh

www.elahieh.com

اقدسیه

سرمایه گذاری مطمئن در یکی از بهترین مناطق تجاری الهیه

* واحد های تجاری حدود ۵۰ متر مربع (ارتفاع سقف ۵ متر) - واحد های اداری حدود ۷۰ متر مربع *